

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ

Збірник наукових праць

Випуск 4

Засновано у 2015 році

Рівне – 2016

УДК 37 : 005.591.6

I - 66

ББК 74.200

Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. Вип. 4 / упоряд. О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова, Т. С. Ціпан та ін. – Рівне : РДГУ, 2016. – 366 с.

До збірника увійшли наукові праці, здійснені у галузі теорії і методики виховання. Статті спрямовані на багатоаспектне висвітлення основних напрямів, сучасних підходів до змісту, форм і технологій виховного процесу, починаючи від дошкілля і завершуючи вищою школою.

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Петренко Оксана Борисівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Заступники головного редактора: **Гринькова Надія Михайлівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Відповідальний секретар: **Ціпан Тетяна Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної ради:

Сухомлинська О. В., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, Академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України;

Бех І. Д., доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор Інституту проблем виховання НАПН України;

Пустовіт Г. П., доктор педагогічних наук, професор, Учений секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України;

Павелків Р. В., доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету;

Коберник О. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Лобода С. М., доктор педагогічних наук, професор, доктор габілітований, професор звичайний Вищої школи інформатики і прикладних наук (м. Лодзь, Республіка Польща).

Члени редколегії:

Безкорвайна О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету;

Вербець В. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної, навчально-методичної роботи та гуманітарної політики Рівненського державного гуманітарного університету;

Карпенчук С. Г., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Ламанаускас В., доктор соціологічних наук, професор, директор науково-методичного Центру «Scientia Educologica», професор Шяуляйського університету (м. Шяуляй, Литовська Республіка);

Литвиненко С. А., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри практичної психології та психотерапії Рівненського державного гуманітарного університету;

Малолєпши Елігіуш, др. хаб., професор, декан педагогічного факультету Академії імені Яна Длугоша в Ченстохові;

Пелєх Л. Р., доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри міжкультурної комунікації та історії світової літератури Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелєх Ю. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи Рівненського державного гуманітарного університету;

Потапчук Т. В., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;

Стоклоса К., доктор наук, професор, Інститут Зигмунд-Неуман (Дрезден, ФРН);

Федаєва В. Л., доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Херсонського державного університету;

Шмид К., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри історії і теорії виховання Жешувського університету (м. Жешув, Республіка Польща);

Шугасва Л. М., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету;

Ящук І. П., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії;

Бісовецька Л. А. кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкового навчання РДГУ.

Сойчук Р.Л., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Свідчення про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 21161-10961Р.

Наказом МОН України № 515 від 16.05.2016 р.

Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету «Інноватика у вихованні» включений до Переліку наукових фахових видань України (галузі науки – педагогічні).

Упорядники: **проф. Петренко О.Б., доц. Ціпан Т.С.**

Науково-бібліографічне редагування: **наукова бібліотека РДГУ**

Рецензент: **Коляда Н. М.** – доктор педагогічних наук, професор; завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини.

Друкується за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол №10 від 27 жовтня 2016 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

ЗМІСТ

Федяєва В. Л. «Вітчизна – святиня серця і думки...»	7
Павелків Р. В. Особливості розвитку емпатії як соціально-психологічного явища та компонента моральної сфери особистості.....	16
Пустовіт Г. П., Климчук В. В. Упровадження ІКТ у методику навчання та управління діяльністю позашкільних навчальних закладів	27
Петренко О. Б. Використання ІТ у виховному процесі: можливості, переваги, ризики, перспективи.....	40
Потапчук Т. В. Особливості залучення мультимедіа до процесу музичного виховання в сучасній педагогічній практиці.....	47
Budz I. F. National organizations and innovative projects in the content formation of gifted education in Great Britain.....	56
Бєлан Г. В. Національна ідея у науковій спадщині культурно-освітніх діячів 1917-1920-тих рр. як основа патріотичного виховання дітей та молоді в Україні.....	63
Бісовецька Л. А., Верхова І. П. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у роботі класного керівника	73
Боровець О. В. Формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки	82
Бричок Б. П. Педагогічні проблеми школи інформаційного суспільства: загрози і ризики	89
Бричок С. Б. Особливості застосування і поєднання ІКТ та проектної технології у підготовці вчителя початкових класів	96
Василюк В. М., Ярмошук О. О., Давидюк І. В. Фізкультурна грамотність в аперцепції суспільної активності індивіда	106
Власюк Г. І., Кіндрат В. К. Спортивно-просвітницька організація «Пласт» у системі патріотичного виховання молоді	116
Ганжа М. В. Функції дизайну в педагогічній теорії та виховній практиці зарубіжних країн.....	124
Генсіцька-Антонюк Н. О. Процес розв'язування текстових математичних задач як засіб розумового виховання учнів.....	135
Гринькова Н. М. Роль інформаційних технологій у моральному вихованні молодших школярів в умовах позашкільного навчального закладу.....	142
Гудовсек О. А. Професійна підготовка майбутніх педагогів позашкільної освіти до роботи з дітьми молодшого шкільного віку	150

Колупаєва Т. Є. Впровадження інформаційних технологій навчання в умовах проектування інноваційного освітнього середовища вищого навчального закладу	157
Кособуцька Г. П. Роль інформаційних технологій в реалізації концепції духовного розвитку особистості учня	168
Кулакова Л. М. Вплив сучасного інформаційно-комунікаційного простору на формування позитивних моральних якостей особистості молодшого школяра	175
Малиношевський Р. В. Соціально-педагогічні проблеми дослідження ризикованої поведінки старшокласників у сфері Інтернет-спілкування	183
Павелків К. М. Можливості Інтернету в організації взаємодії сім'ї і школи	192
Павелків О. М. Роль інформаційно-комунікаційних технологій в організаційній та виховній роботі класного керівника загальноосвітнього навчального закладу	200
Петренко С. В. Використання хмарних сервісів G SUITE (GOOGLE APPS) у навчально-виховному процесі	211
Сойчук Р. Л. Інформаційно-комунікаційні технології у виховному процесі та сучасне підростаюче покоління: погляд на проблему	220
Сорочинська Т. А. Застосування інформаційних інновацій у педагогічній діяльності вчителя	230
Стельмашук Ж. Г., Грицюк Н. Й. Використання інформаційних технологій у національно-патріотичному вихованні учнів	239
Сяська І. О. Детермінанти розвитку екологічної самосвідомості студентської молоді у навчально-виховному процесі вищих навчальних закладів	250
Сяська Н. А. Використання методів математичної статистики у фізичному вихованні і спорті засобами новітніх інформаційних технологій	257
Тихенко Л. В. Сучасні підходи до використання інформаційно-комунікаційних технологій у позашкільній освіті	264
Ткачук Н. М. Організація керованої самостійної роботи керівників ЗНЗ в міжкурсовий період	271
Трохимчук І. М. Організація еколого-натуралістичної роботи за міжнародним практичним науково-освітнім проектом GLOBE	281
Ціпан Т. С., Боровець В. І. Використання інформаційно-комунікативних технологій у навчально-виховному процесі школи	290
Шкуренко О. В. Виховання інформаційної культури в майбутніх учителів початкової школи засобами хмарних технологій	299

Доробки молодих науковців

Баліка Л. М. Шкільна бібліотека та інформаційно-комунікаційні технології	305
Гусаковська Т.М. Підготовка майбутніх фахівців із біології у вищому навчальному закладі	312
Дембровська Г. М. Виховний потенціал діяльності тренера-викладача у позашкільних навчальних закладах спортивного профілю	318
Демянюк І. В. Підготовка магістра початкової освіти очима студентів.....	328
Осипчук О. П. Формування морального виховання молодших школярів у педагогічному процесі школи	335
Таргоній І. В. Використання мультимедійних технологій у системі мистецької освіти.....	342
Федорук О. М. Використання інформаційних технологій в освітній сфері ВНЗ: прикладні аспекти	350
Шидловський А. І. Роль комп'ютерно орієнтованого середовища у становленні професійної компетентності майбутніх вчителів фізико-технологічного профілю.....	356
Відомості про авторів.....	364

work in the Internet, the development of cognitive interests and the activities of students in online interaction, forming a responsible behavior of a pupil (student), organization of distance learning and others are defined and characterized. It is clarified that forms of training and education with the involvement of Internet technologies predetermine changes the essence of the work of teacher and student, determines the didactic potential and technological components that provide interactive interaction of subjects during the educational process.

Key words: school information society, personality, computerization, mobility, virtual space, Internet interaction.

Стаття надійшла до редакції 07.10.2016

С. Б. Бричок

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ І ПОЄДНАННЯ ІКТ ТА ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Анотація. У статті здійснено аналіз практики підготовки сучасного вчителя початкових класів, визначено особливості проектної методики у навчально-виховному процесі ВНЗ. З'ясовано, що проектна технологія включає відповідні етапи: психолого-педагогічну діагностику; визначення основних цілей, їх уточнення та конкретизацію; вибір оптимального варіанта проектування, який би забезпечив високу результативність виховної діяльності; моделювання (обґрунтування процесу проектування виховної діяльності); остаточне планування, а саме точний розрахунок запланованих дій; реалізацію виховного проекту; остаточні підсумки (відповідність між початковими та кінцевими результатами).

З'ясовано, що впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у практику проектної діяльності відкриває великі можливості для забезпечення підвищення професійної компетентності майбутніх учителів початкових класів.

Ключові слова: проект, проектна діяльність, метод проектів, інформаційно-комунікаційні технології, ІКТ-компетентність.

Постановка проблеми. Перспективи оновлення освіти роблять нагальним завданням підготовку професіонала, здатного до проектування власної діяльності в різних соціокультурних ситуаціях, готового знаходити шляхи розв'язання актуальних проблем незалежно від окремих обставин, виробляти особливу стратегію професійного мислення, поведінки й діяльності.

Вирішення більшості проблем освіти підростаючого покоління залежить від професіоналізму вчителя, а значить, виникає необхідність

підготовки майбутнього педагога, що повною мірою відповідає вимогам сучасного суспільства.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Питання використання засобів інформаційних технологій у процесі професійної підготовки знайшли відображення в роботах А. Андрюшак, В. Білошакко, І. Богданової, В. Виноградова, М. Жалдака, Н. Клокар, А. Кузнецова, В. Ледньова, Ю. Триуса, В. Шевченка та ін. Використання методу проектів у навчальній діяльності висвітлено у роботах Н. Гуціної, Н. Дементівської, Е. Коллінгс, О. Кузьмінської, Н. Морзе, Н. Пахомової, А. Раппопорт, Л. Савченко, О. Шиловой та ін. Дослідженню ефективності та умов застосування методу проектів присвятили свої праці такі науковці, як І. Бім, В. Гузєєв, І. Єрмаков, І. Зимня, М. Кадемія, А. Кікненко, О. Коберник, О. Пехота, Є. Полат, Т. Сахарова та ін.

Водночас особливості застосування інформаційно-комунікаційної та проектної технологій та можливості їх інтегрування у навчально-виховному процесі педагогічного вишу, а саме: у підготовці вчителя початкових класів до сьогодні не були предметом дослідження, тому саме це й стало **метою** пропонованої розвідки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виклики сучасного суспільства вимагають підготовки педагогічних кадрів у руслі підвищення якості освіти, орієнтації на перспективне планування роботи педагога, прогнозування результатів педагогічної діяльності й розвитку особистості учня. Сучасний учитель повинен мати високий рівень готовності до проектувальної діяльності. Оволодіння цим видом діяльності дозволить йому грамотно організувати свою роботу з керівництва діяльністю учнів, здійснювати продуктивну взаємодію із суб'єктами виховного процесу, розробляти нові технології, засоби, методи й організаційні форми навчання і виховання, що доводить важливість подальших спеціальних досліджень у цьому напрямі. Для підвищення якості підготовки майбутніх учителів початкових класів необхідно є перебудова змісту і форм підготовки майбутніх спеціалістів, пошук нових ефективних педагогічних технологій, які б забезпечували формування у студентів готовності до проектування навчально-виховної діяльності на високому професійному рівні.

Г. Муравйова визначає проектування як «діяльність з осмислювання майбутнього перетворення дійсності з урахуванням природних і соціальних законів, на основі вибору і прийняття рішень» [12, с. 14].

Грунтовне вивчення проблеми сутності проектування та його ролі в організації навчально-виховного процесу здійснив О. Коберник [8]. У його розумінні проектування навчально-виховного процесу передбачає визначення діяльності педагога й учнів у їхній взаємодії, тобто проектування особистісно-розвивальної взаємодії. Учений розглядає проектування навчально-виховного процесу як неперервний процес [8, с. 26]. Інакше кажучи, кожний проект необхідно розглядати як крок до створення того об'єкта або суб'єкта, який найбільш повно відповідає певній суспільній потребі. За О. Коберником, проектування – цілеспрямоване творче попереднє визначення і конструювання програми

сумісної діяльності суб'єктів педагогічного процесу та її подальшої реалізації, спрямованої на забезпечення особистісно-розвивального підходу у досягненні мети виховання [8, с. 22].

Власне, педагогічне проектування є функцією будь-якого педагога й не менш важливою, ніж організаторська, гностична (пошук змісту, методів і засобів взаємодії з учнями) або комунікативна. Отже, проектування – це творчий процес, який будується на оригінальних, нетрадиційних рішеннях, це процес як індивідуальної, так і колективної творчості.

В основу проектної технології сучасні автори покладають наступні критерії: розвиток пізнавальних умінь і навичок студентів; уміння орієнтуватися в інформаційному просторі; уміння самостійно конструювати свої знання; уміння інтегрувати свої знання з різних галузей науки; уміння критично мислити. Метод проектів орієнтований на самостійну діяльність студентів (індивідуальну, парну, групову) у відведений для неї час (від декількох хвилин до декількох тижнів, а іноді й місяців) [5; 14].

Педагогічне проектування як технологія виховного процесу – це складна багаторівнева система, що включає сукупність компонентів, які тісно взаємопов'язані між собою і розкривають послідовність і характер взаємодії педагога та вихованця. Ця технологія включає в себе етапи, які взаємодоповнюють один одного, а саме:

- психолого-педагогічна діагностика;
- визначення основних цілей, їх уточнення та конкретизація;
- вибір оптимального варіанта проектування, який би забезпечив високу результативність виховної діяльності;
- моделювання (обґрунтування процесу проектування виховної діяльності);
- остаточне планування, а саме точний розрахунок запланованих дій;
- реалізація виховного проекту;
- остаточні підсумки (відповідність між початковими та кінцевими результатами).

Перш ніж спроектувати виховну діяльність, необхідно отримати детальну інформацію про особистість кожного учня. Саме ця інформація є важливою для початку проектування виховної діяльності, яка може бути отримана в результаті психолого-педагогічної діагностики всіх рівнів (фізичного, духовного, інтелектуального, соціального) розвитку учнів.

Під час другого етапу проектування виховної діяльності класний керівник створює в уяві образ об'єкта, який хотілося б бачити у майбутньому. Інакше кажучи, співвідносить сучасний стан ситуації з майбутнім, тобто переходить до визначення виховних цілей, їх уточнення та конкретизації, до наступної дії початкового етапу – цілепокладання.

Одним із основних моментів на цьому етапі є те, щоб виховні завдання були важливими не лише для учнів, але й для суспільства, людей, які їх оточують.

На початкових етапах проектування, які включають процедуру прогнозування, варто добирати оптимальний варіант планування виховної діяльності особистості. Чи не найголовнішим із етапів проектування є моделювання, що окреслює структуру та зміст послідовності виховних завдань, вибір форм та методів для реалізації проекту.

Не менш важливою складовою проектування є остаточне планування, де відбувається точний розрахунок запланованих дій. Для виконання цього етапу потрібно співвіднести об'єм виховних завдань із часом, розподілити відведені терміни на підготовку, на проведення виховної діяльності. Дуже важливо, щоб після закінчення цього етапу були розроблені програми, плани, які б конкретизували зміст проекту.

Наступний етап – впровадження проекту, забезпечення втілення змісту проекту безпосередньо у виховний процес. На цьому етапі основним є усвідомлене ставлення всіх учасників до проектування виховної діяльності.

Заключний етап проектування виховної діяльності передбачає остаточні висновки щодо майбутнього використання цього проекту у виховному процесі.

Варто зазначити, що саме через ефективно сплановане педагогічне проектування можливий розвиток основних якостей особистості і виховання складових виховання.

Сучасна педагогічна освіта у педагогічному виші йде двома шляхами:

- а) традиційно-індивідуальний – репродукування студентами засвоєних фрагментів педагогічної діяльності ;
- б) інноваційно-комплексний – синтез інноваційних технологій, самостійне проектування студентами своєї власної діяльності у співпраці з педагогом.

Однією з базових освітніх технологій, що підтримує компетентісно орієнтований підхід у освіті, є метод проектів, спрямований на формування мислення, моральний та інтелектуальний розвиток, уміння орієнтуватися в незвичайних ситуаціях, працювати у різних групах.

Виконання студентами самостійних проектів професійної спрямованості створює можливість реалізації другого – інноваційного шляху, коли в навчальному процесі реально створюється ситуація, що дає реалізувати самостійний потенціал, власні сили, забезпечити становлення досвіду суб'єктивування, тобто вироблення свого (особистісного) знання, власної думки, своєї концепції світу. Здійснення студентами проектної діяльності, яка носить дослідницький, творчий характер і створює умови для формування самостійної активності студентів, що поєднують у собі елементи репродуктивного і продуктивного характеру, особистість майбутнього вчителя, що змінюється і розвивається і дає реалізувати свій власний потенціал і творчі сили.

Проектна діяльність створює умови формування унікальної навчально-виховної ситуації професійно орієнтованої навчально-

пізнавальної взаємодії між студентами і студентів з викладачем. Чітка структура циклу проектної діяльності дає досвід колективних форм праці всередині навчальних підгруп, створює навички навчальної взаємодії, допомагає засвоїти позиції як керівництва своєю мікрогрупою, так і підпорядкування її рішенням. У той же час дає змогу моделювати ситуації професійних дій, близьких до реальних.

Проектна діяльність – це спроба здійснення студентами самостійної професійної діяльності до реальної взаємодії з дітьми; можливість досліджувати, передбачати і оцінювати наслідки реалізації задумів педагогічної діяльності; діяльність, спрямована на створення у майбутніх педагогів нових можливостей для розширення горизонтів розвитку.

Передумовами застосування проектного методу є: наявність значущої у творчому плані проблеми, що потребує інтегрованого знання, дослідницького пошуку для її вирішення; практична, теоретична, пізнавальна значущість очікуваних результатів; самостійна (індивідуальна і групова) діяльність студентів; структурування змістової частини проекту.

Переваги проектної діяльності: планувати свою роботу, попередньо прораховуючи можливі результати; використовувати багато джерел інформації; самостійно збирати і накопичувати матеріал; аналізувати, зіставляти факти, аргументувати свою думку; приймати рішення; встановлювати соціальні контакти (розподіляти обов'язки, взаємодіяти один з одним); створювати «кінцевий продукт» – матеріальний носій проектної діяльності (доповідь, реферат, фільм, календар, проспект, сценарій); підготувати цикл цікавих занять; представляти створене перед аудиторією; оцінювати себе та інших.

Важливою частиною формування індивідуального досвіду проектної діяльності є привчання студентів до рефлексії власної діяльності, перевірки висновків, узагальнень, розв'язання завдань. Вони мають усвідомлювати, що рефлексія у спілкуванні учителя з учнями має стати провідною його якістю.

Засвоєння того чи іншого освітнього продукту чи нових можливостей у проектній діяльності приводить до усвідомлення закономірностей, забезпечує формування понять, які осмислені та зрозумілі, оскільки не завчені, а є продуктом самостійного пізнання.

Проектна діяльність студентів – вмотивована цілеспрямована активність студентів із проектування вирішення конкретної проблеми з наступною презентацією її вирішення. Для проектної діяльності необхідна проектна компетентність, формуванню і розвитку якої необхідно приділити особливу увагу.

Проектна компетентність включає в себе: проектні уміння, знання технології проектування і досвід проектної діяльності. Проектна компетентність використовується для вирішення: пізнавальних, дослідницьких та пошукових задач; задач соціальної спрямованості та практичної предметної значущості; задач розвитку проектної діяльності та задач самовизначення і вибору; задач профільної та передпрофільної освіти.

Особливого поширення в практиці роботи вищої школи набуло ігрове проектування – розробка студентами рекомендацій, планів і заходів навчально-виховного характеру. Для цього студентів поділяють на групи з трьох-п'яти осіб. Кожна з них розробляє власні варіанти проектів тих чи інших документів із попереднім їх рецензуванням, а потім захищає їх під час загальної дискусії [17].

Інформаційно-комунікаційні технології, включені у процес професійної підготовки майбутнього вчителя, є засобом ефективного формування його компетентності. Інформаційно-комунікаційні технології видозмінюють традиційні форми навчання, дозволяють більш ефективно використовувати педагогічні методи у навчальному процесі, доповнюючи традиційні джерела інформації освітніми можливостями Інтернету та іншими мультимедійними ресурсами.

Учитель, який вільно використовує ІКТ, володіє ІКТ-компетентністю, здатний здійснювати освітній процес згідно з цілями, які ставляться інформаційним суспільством перед системою загальної освіти, і продуктивно використовувати ІКТ у цьому процесі.

Використання ІКТ у виховній діяльності майбутнього учителя початкової школи передбачає:

- застосування інформаційних технологій для різних форм освітньої діяльності: індивідуальної, групової та колективної;
- планування проектної діяльності з урахуванням можливостей ІКТ;
- використання доступних ресурсів Інтернету;
- використання інтерактивних моделей, віртуальних лабораторій;
- використання дистанційних ресурсів при підготовці домашніх завдань;
- підготовка завдань і тестів у електронному вигляді;
- залучення учнів до активної участі в освітньому процесі через сучасні засоби комунікації – електронну пошту, форум, Skype і т.д.

Зокрема, набуває актуальності питання формування професійної компетенції майбутніх учителів засобами INTERNET-технологій у режимі on-line. Для завдань, пов'язаних з навчанням, використовують два формати online-зв'язку: webinar (або on-line-семінар) і webcast (web-конференція). Розрізняються вони ступенем інтерактивності: у вебінарі, як і на звичайному семінарі, є можливість взаємодіяти з лектором – виконувати його завдання, відповідати на його питання і задавати свої. На web-конференції більшу частину говорить спікер. Після завершення заходу залишається запис, який також можна використовувати в цілях навчання; фактично це готовий продукт [9]. Вебінар – це «віртуальний» семінар, організований за допомогою INTERNET-технологій. Він володіє всіма перевагами традиційного семінару, крім можливості «кулуарного» спілкування між «відвідувачами», а також «живого» спілкування між ними і доповідачем [11].

Введення елементів комп'ютерних технологій дає змогу:

- урізноманітнити навчальний процес;
- вивести його на якісно новий рівень;

- заповнити недосконалість навчальних посібників;
- розвивати особистість, формувати її пізнавальний і творчий потенціал.

У процесі проектування з ІКТ студенти набувають навички і досвід:

- створення і редагування електронних презентацій;
- відбору і розміщення на слайді матеріалу для електронної презентації;
- відбору матеріалу для презентації по темі свого виступу;
- демонстрації електронної презентації, що ілюструє публічний виступ.

Інформаційні технології у проектній діяльності можна використовувати як банк довідкового матеріалу, звідки беруть потрібну інформацію; як засіб, що сприяє науковій організації праці (студент збирає матеріал з теми і закладає її в комп'ютерний банк даних, потім аналізує та обробляє зібрану інформацію, в результаті створюється проект); при роботі над проектом студенти активно використовують матеріал із Інтернету, аналізують, відбирають необхідне та використовують у своїх роботах; як засіб для оформлення роботи.

Для розробки методу проектів ІКТ дає змогу: візуальної подачі результатів дослідження, упорядкування інформації, збереження даних у електронних таблицях, використання текстових та графічних редакторів для написання роботи, подання кількісних результатів досліджень у вигляді схем, діаграм, графіків, таблиць; матеріали проекту, зібрані на електронних носіях, легко змінювати і доповнювати; доступність донесення свого бачення проблеми до інших за допомогою створення буклетів, публікацій, презентацій, веб-сайтів; використання ресурсів Інтернету, освітніх сайтів, соціальних сервісів.

Для ефективної роботи у проектній діяльності майбутньому вчителю необхідно створити та підібрати інформаційні, методичні та дидактичні матеріали, сукупність яких називається Портфоліо навчального проекту: ці матеріали створюються вчителями та учнями з використанням ІКТ (засобів створення мультимедійних комп'ютерних презентацій, текстового та графічного редактора, табличного процесора, комп'ютерних програм для створення публікацій і веб-сайтів, здійснення пошуку інформації в Інтернеті, роботи з електронною поштою тощо).

Ми також поділяємо думку О. Співаковського [16], що використання нових інформаційних технологій навчання у педагогічному вищому навчальному закладі, крім сприяння досягненню основних, запланованих цілей фахової освіти у конкретній предметній галузі, сприяє досягненню і додаткових цілей навчання: формуванню у майбутнього вчителя позитивного ставлення до нових інформаційних технологій навчання, переконаності в ефективності цих технологій, практичному засвоєнню методів навчання в умовах нових інформаційних технологій.

Сьогодні знання і вміння фахівців у галузі створення й використання інформаційних технологій необхідно розглядати як елемент

професійної майстерності. Більше того, ВНЗ повинні забезпечити випереджальну підготовку студентів у цій галузі, спрямовану на:

- ознайомлення із сучасними прийомами і методами використання нових ІКТ у різних галузях професійної діяльності, з можливостями практичної реалізації навчання, орієнтованого на розвиток особистості;

- розвиток творчого потенціалу майбутнього спеціаліста для подальшої самоосвіти, саморозвитку та самореалізації в умовах стрімкого розвитку засобів ІКТ.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, у сучасній науці проектний метод застосовується як інноваційна освітня технологія, яка має забезпечити розвиток особистості. Весь потенціал проектної технології може реалізуватися, якщо використовувати її як єдину цілісну навчально-виховну систему. *Перспективи* подальших досліджень у цьому напрямі полягають у дослідженні результативних та ефективних форм реалізації проектної технології в процесі професійної підготовки майбутніх педагогів.

Список використаних джерел:

1. Безрукова В. Педагогика: Проективная педагогика / В. Безрукова. – Екатеринбург : Деловая книга, 1996. – 342 с.
2. Беспалько В. П. Педагогика и прогрессивные технологии обучения / В. П. Беспалько. – М. : Педагогика, 1989. – 192 с.
3. Гуревич Р. С. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі і наукових дослідженнях // Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія. – К. : Освіта України, 2007. – 396 с.
4. Джонс Дж. Методы проектирования. [Пер. с англ.] – 2-е изд. доп. / Дж. Джонс. – М. : Мир, 1986. – 326 с.
5. Дубасенюк О. Основи теорії і практики професійної виховної діяльності / О. Дубасенюк. – Житомир : Житомирський держ. пед. ін-т., 1995. – 187 с.
6. Журавський В. С. Україна на шляху до інформаційного суспільства / В. С. Журавський, М. К. Родіонов, І. Б. Жилиєв / За ред. М. З. Згуровського. – К. : ІВЦ Вид. «Політехніка», 2004. – 484 с.
7. Елканов С. Основы профессионального самовоспитания будущего учителя / С. Елканов. – М. : Просвещение, 1989. – 189 с.
8. Коберник О. М. Проектування навчально-виховного процесу в школі / О. М. Коберник. – К. : Хрещатик, 1995. – 153 с.
9. Коберник О. Організація виховного процесу на засадах психолого-педагогічного проектування / О. Коберник // Рідна школа. – 2004. – № 5. – С. 22–25.
10. Мадзігон В. М. Педагогічні аспекти створення і використання електронних засобів навчання / В. М. Мадзігон, В. В. Лапінський, Ю. О. Дорошенко // Проблеми сучасного підручника: Зб. наук. праць / Редкол. – К. : Педагогічна думка, 2003. – Вип. 4. – С. 70–81.
11. Морзе Н. В. Методичні особливості вебінарів, як інноваційної технології навчання / Н. В. Морзе, О. В. Ігнатенко // Інформаційні

- технології в освіті: зб. наук. пр. – Херсон : ХДУ, 2010. – Вип. 5. – С. 31–39.
12. Муравьёва Г. Е. Вопросы теории проектирования образовательных процессов / Г. Е. Муравьева // Педагогическое образование и наука. – 2002. – № 4. – С. 14–21.
 13. Науменко О. М. Деякі аспекти підготовки майбутніх учителів до використання засобів ІКТ у навчальній діяльності / О. М. Науменко // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2007. – № 3 (4).
 14. Полат Е. С. Метод проектов / Е. С. Полат // Метод проектов в университетском образовании/ [под общ. ред. М. А. Гусаковского]. – Минск : БГУ, 2008. –С. 34–42.
 15. Поташник М. Как оптимизировать процесс воспитания / М. Поташник. – М. : Знание, 1984. – 80 с.
 16. Співаковський О. В. Підготовка вчителя математики до використання комп'ютера у навчальному процесі / О. В. Співаковський // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 1999. – № 2. – С. 9–11.
 17. Щербань П. М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: навч. посіб. / П. М. Щербань. – К. : Вища школа, 2004. – 207 с.

REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED

1. Bezrukova V. Pedagogika: Proektyvnaya pedagogika [Pedagogy: projective pedagogy] / V. Bezrukova; Ekaterynburh: Delovaia knyha, 1996. – 342 s. (in Russian)
2. Bepalko V. P. Pedagogika i progressivnye tekhnologii obucheniya [Pedagogy and advanced learning technologies] / V. P. Bepalko. – М.: Pedahohyka, 1989. – 192 s. (in Russian)
3. Hurevych R. S. Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii v navchalnomu protsesi i naukovykh doslidzhenniakh [Information and communication technologies in educational process and scientific research] // R. S. Hurevych, M. Yu. Kademiia. – К. : Osvita Ukrainy, 2007. – 396 s. (in Ukrainian)
4. Dzhons Dzh. Metody proektirovaniya [Projective methods] [Per. s angl.] 2-e izd. dop / Dzh. Dzhons. М.: Myr, 1986. – 326 s. (in Russian)
5. Dubaseniuk O. Osnovy teorii i praktyky profesiinoi vykhovnoi diialnosti [Fundamentals of the theory and practice of professional upbringing activities] / O. Dubaseniuk. – Zhytomyr: Zhytomyrskyi derzh. ped. in-t., 1995. – 187 s. (in Ukrainian)
6. Zhuravskiy V. S. Ukraina na shliakhu do informatsiinoho suspilstva [Ukraine on the way to the information society] / V. S. Zhuravskiy, M. K. Rodionov, I. B. Zhylyiaiev / Za red. M. Z. Zghurovskoho. – К.: IVTs Vyd. "Politehnika", 2004. – 484 s. (in Ukrainian)
7. Elkanov S. Osnovy professionalnogo samovospitaniya budushchego uchitelya [Fundamentals of professional self-education of future teachers] / S. Elkanov. – М.: Prosveshcheniye, 1989. – 189 s. (in Russian)

8. . Kobernyk O. M. Proektuvannia navchalno-vykhovnoho protsesu v shkoli [The projecting of the educational process in school] / O. M. Kobernyk. – K. : Khreshchatyk, 1995. – 153 s. (in Ukrainian)
9. Kobernyk O. Orhanizatsiia vykhovnoho protsesu na zasadakh psykhologo-pedahohichnoho proektuvannia [The organization of the educational process on the basis of psycho-pedagogical projecting] / O. Kobernyk // Ridna shkola. – 2004. – № 5. – S. 22 – 25. (in Ukrainian)
10. Madzihon V. M., Lapinskyi V. V., Doroshenko Yu. O. Pedahohichni aspekty stvorennia i vykorystannia elektronnykh zasobiv navchannia [Pedagogical aspects of creating and using e-learning tools] // Problemy suchasnoho pidruchnyka: Zb. nauk. prats / Redkol. – K.: Pedahohichna dumka, 2003. – Vyp. 4. – S. 70–81. (in Ukrainian)
11. Morze N. V. Metodychni osoblyvosti vebinariv, yak innovatsiinoi tekhnologii navchannia [Methodological peculiarities of webinars as an innovative learning technology] / N. V. Morze, O. V. Ihnatenko // Informatsiini tekhnologii v osviti: zb. nauk. pr. – Kherson: KhDU, 2010. – Vyp. 5. – S. 31-39. (in Ukrainian)
12. Muravyeva H. E. Voprosy teorii proektirovaniya obrazovatelnykh protsessov [Problems of the theory of projecting of educational processes] / H. E. Muravjeva // Pedagogicheskoye obrazovaniye i nauka. – 2002. – № 4. – S. 14-21. (in Russian)
13. Naumenko O. M. Deiaki aspekty pidhotovky maibutnikh uchyteliv do vykorystannia zasobiv IKT u navchalnii diialnosti [Some aspects of training future teachers to use ICT tools in teaching activities] / O. M. Naumenko // Informatsiini tekhnologii i zasoby navchannia. – 2007. – № 3(4). (in Ukrainian)
14. Polat E. S. Metod proektov [Project method] / E. S. Polat // Metod proektov v universitetskom obrazovanii/ [pod obshch. red. M. A. Gusakovskogo]. – Minsk: BGU, 2008. –S. 34–42. (in Russian)
15. Potashnyk M. Kak optymyzirovat protsess vospytaniya [How to optimize the process of education] / M. Potashnyk. – M.: Znaniye, 1984. – 80 s. (in Russian)
16. Spivakovskiy O. V. Pidhotovka vchytelia matematyky do vykorystannia kompiutera u navchalnomu protsesi [Training of Mathematics teachers to use computer in educational process] / O. V. Spivakovskiy // Kompiuter u shkoli ta simi. – 1999. – № 2. – S. 9–11. (in Ukrainian)
17. Shcherban P. M. Navchalno-pedahohichni ihry u vishchykh navchalnykh zakladakh [Educational games in higher educational establishments]: navch. posib. / P. M. Shcherban. – K.: Vyscha shkola, 2004. – 207 s. (in Ukrainian)

Аннотация. В статье осуществлен анализ практики подготовки современного учителя начальных классов, определены особенности проектной методики в учебно-воспитательном процессе вуза. Выяснено, что проектная технология включает соответствующие этапы: психолого-педагогическую диагностику; определение основных целей, их уточнение

и конкретизацию; выбор оптимального варианта проектирования, обеспечивающий высокую результативность воспитательной деятельности; моделирование (обоснование процесса проектирования воспитательной деятельности); окончательное планирование, а именно точный расчет запланированных действий; реализацию воспитательного проекта; окончательные итоги (соответствие между начальными и конечными результатами).

Выяснено, что внедрение информационно-коммуникационных технологий в практику проектной деятельности открывает широкие возможности для обеспечения повышения профессиональной компетентности будущих учителей начальных классов.

Ключевые слова: проект, проектная деятельность, метод проектов, информационно-коммуникационные технологии, ИКТ-компетентность.

Summary. The article deals with the problem of the analysis of practice training of the modern teacher of junior school; the features of project methodology in the educational process of the University are defined. It is clarified that project technology includes the following stages: psychopedagogical diagnostics; definition of the main aims, their definition and specification; choice of the optimum variant of projecting, which is able to ensure high efficiency of educational activity; modeling (justification of the project process of educational activity); the final plan, namely the exact calculation of the planned activity; the implementation of the educational project; the final results (the correspondence between the initial and final results).

It is clarified that the implementation of information and communication technologies in the practice of project activities offers a great opportunity for increasing professional competence of future teachers of junior school.

Keywords: project, project activity, project method, informative and communicative technologies, ICT-competence.

Стаття надійшла до редакції 24.10.2016

В. М. Василюк, О. О. Ярмошук, І. В. Давидюк

ФІЗКУЛЬТУРНА ГРАМОТНІСТЬ В АПЕРЦЕПЦІЇ СУСПІЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ІНДИВІДА

Анотація. У статті охарактеризовано поняття «фізкультурна грамотність» через призму основних понять сфери фізичного виховання. Метою дослідження було охарактеризувати поняття «фізкультурна грамотність». Для реалізації поставленої мети було використано комплекс взаємопов'язаних теоретичних методів наукового дослідження: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення наукових джерел, що дозволило

Наукове видання

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ

Збірник наукових праць

Випуск 4

Упорядники:

проф. **Петренко О.Б.**, доц. **Ціпан Т.С.**

Науково-бібліографічне редагування:
наукова бібліотека РДГУ

Підписано до друку 27.10.2016 р.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,7. Замовлення №197/1. Наклад 300

Віддруковано засобами різнографічного друку
редакційно-видавничого відділу
Рівненського державного гуманітарного університету
33027, Рівне, вул. С.Бандери, 12; тел.: 0-362-26-48-83

I – 66

Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. Вип. 4 / упоряд.
О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова,
Т. С. Ціпан та ін. – Рівне : РДГУ, 2016. – 366 с.

УДК 37 : 005.591.6
ББК 74.200

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2016